

ПЕДАГОГИКА ЖӘНЕ ПСИХОЛОГИЯ ИНСТИТУТЫ • ИНСТИТУТ ПЕДАГОГИКИ И ПСИХОЛОГИИ
THE INSTITUTE OF PEDAGOGICAL AND PSYCHOLOGY
ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ҚОЛДАНБАЛЫ ПСИХОЛОГИЯ КАФЕДРАСЫ • КАФЕДРА ОБЩЕЙ И ПРИКЛАДНОЙ ПСИХОЛОГИИ
DEPARTMENT OF GENERAL AND APPLIED PSYCHOLOGY

Абай атындағы Қазақ Ұлттық Педагогикалық Университетінің 90 жылдығына
және психология ғылымдарының докторы, профессор
Ақажанова Алма Тәуірбекқызының 70 жылдық мерейтойына арналған
**«ЗАМАНАУИ ҚОҒАМДАҒЫ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ҒЫЛЫМ
ЖӘНЕ ПРАКТИКА: МӘСЕЛЕЛЕР, ТӘЖІРИБЕ, БОЛАШАҚ»**
атты халықаралық ғылыми-практикалық конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ

МАТЕРИАЛЫ

международной научно-практической конференции
**«ПСИХОЛОГИЧЕСКАЯ НАУКА И ПРАКТИКА В СОВРЕМЕННОМ
ОБЩЕСТВЕ: ПРОБЛЕМЫ, ОПЫТ, ПЕРСПЕКТИВЫ»**
посвященной 90-летию Казахского Национального
Педагогического Университета имени Абая
и 70-летию со дня рождения доктора психологических наук,
профессора Акажановой Алмы Таурбековны

MATERIALS

International Scientific and Practical Conference
**«PRACTICE IN THE CONTEMPORARY SOCIETY:
PROBLEMS, EXPERIENCE AND PROSPECTS»**
devoted to the 90th Anniversary of the Abai Kazakh National
Pedagogical University and 70th Anniversary
of the Doctor of Psychological Science, Profes

УДК159.9 (063)

ББК 88.3

3-21

БАС РЕДАКТОР:

Т.О. БАЛЫҚБАЕВ – Абай атындағы ҚазҰПУ-нің ректоры, п.ғ.д., профессор

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

Б.А. Әлмұхамбетов, А.Қ. Сатова, Э.Уайдуллақызы, А.Т. Ақажанова, М.Р. Мырзатаева

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

БАЛЫҚБАЕВ Т.О. – ректор КазНПУ им. Абая, д.п.н., профессор

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

Альмухамбетов Б.А., Сатова А.К., Уайдуллақызы Э., Ақажанова А.Т., Мырзатаева М.Р.

EDITOR:

BALYKBAYEV T.O. – Rector of Abai KazNPU, d. of p.s., professor

EDITORIAL BOARD:

Almukhambetov B.A., Satova A.K., Uaidullakzy E., Akazhanova A.T., Myrzzatayeva M.P.

- 3-21 «Заманауи қоғамдағы психологиялық ғылым және практика: Мәселелер, тәжірибе, болашақ» атты халықар. ғыл.-практ. конф. материалдары \ Материалы межд. науч. - практ. конф. «Психологическая наука и практика в современном обществе: Проблемы, опыт, перспективы» \ materials intern. scien.-prac.conf. «Practice in the Contemporary Society: Problems, Experience and Prospects» – Алматы: Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, «Ұлағат» баспасы, 2018. – 456 б.

ISBN 978-601-298-673-0

Жинаққа конференцияға қатысушылардың төрт түрлі бағыттағы баяндамалары енгізілді: Психологиялық ғылым және практика тұлғаның кәсіби іс-әрекетінің саласы; тарихы және даму беталысы, Ұлттық «Мәңгілік ел» идеясы контексіндегі тұлғаның рухани-адамгершілік дамуының психологиялық негіздері, Психологиялық зерттеулер мен практикадағы инновациялық технологиялар, Психологтарды кәсіби даярлаудың және күзінеттілігін көтерудің өзекті мәселелері.

Жинақ жоғары оқу орнының оқытушыларына, докторанттарға, магистранттарға, педагогикалық және әлеуметтік-гуманитарлық мамандыққа білім алушы студенттерге, білім беру саласындағы қызметкерлер-ге, психологтарға және көпшілік оқырман қауымға арналған.

В сборнике включены доклады участников конференции по четырем направлениям: Психологическая наука и практика как область профессиональной деятельности личности: история и тенденция развития, Психологические основы нравственно-духовного развития личности в контексте национальной идеи «Мәңгілік ел», Инновационные технологии в психологических исследованиях и практике, Актуальные проблемы профессиональной подготовки и повышения компетентности психологов.

Сборник адресован преподавателям, докторантам, магистрантам и студентам социально-гуманитарных и педагогических специальностей высших учебных заведений, психологам, работникам системы образования, а также широкому кругу читателей.

The conference includes reports of the participants of the conference among four areas: Psychological science and practice as an area of personaliy's professional activity: history and development trend. Psychological foundations of personaliy's moral and spiritual development in the context of national idea «Mangilik Yel». Innovative technologies for psychological researches and practice. Actual problems of professional preparation and increasing of psychologists' competence.

The collection is addressed for Teachers of High School, PhD Students, Master Students and for Students of Social. Humanitarian and Educational specialties of Higher Educational Institutions, also for Psychologists, Educators, and a wide range of readers.

УДК159.9 (063)
ББК 88.3

ISBN 978-601-298-673-0

Бейсенова Ж.Ж., Нуриддинова Б. Искерлік қарым-қатынастың психологиялық ерекшеліктері	80
Белшекбаева Ә.И. Тұлға дүниетанымын қалыптастырудың психологиялық ерекшеліктері.....	82
Гозихон А.П. Психология болашақтың мамандығы.....	85
Джаксынқайева Ж.Т. Психологиядағы жеке адам мәселесін тәрбиелеу.....	86
Дүйсекенова Ж.К. Мектеп жасына дейінгі балалардың мектепке даярлықтарының психологиялық ерекшеліктері.....	88
Жандиллаева Т.А. Нравственно-духовное развитие личности через психолого-педагогическую коррекцию общения детей младшего школьного возраста.....	89
Кудушева Н.А., Нұрланбекова А.Д. Эмоциялық стресс табиғаты және себептері.....	91
Марданова Ш.С., Алибаева Р.Н. Ценности и ценностные ориентации как предмет психологического исследования.....	93
Мошкалов Т.К. Қарттық шаққа бейімделудің психологиялық аспектілері.....	96
Мусилимова З.У., Бектаева Н.Т. Мектептегі психологиялық қызметті басқару және ұйымдастыру.....	98
Момбиева Г.А., Маменова Л.Қ. Жүктілік кезеңіндегі әйелдердің психологиялық ерекшеліктері	101
Момбиева Г.А., Әлішер Ә.М. Жас сарбаздардың әскери қызметке бейімделуінің психологиялық мәселелері.....	103
Надирбекова А.О. Психологические особенности проявления эмпатии в профессиональной деятельности медицинских работников.....	105
Rizulla A.R., Kabakova M.P. Social bonding as a way to increase person's self-esteem.....	107
Садреймова А.Ж. Жеке тұлғаның қалыптасуы мен дамуындағы қарым-қатынастың психологиялық ерекшеліктері.....	110
Сангилбаев О.С., Ережепов Т.Т. Денсаулық сақтау іс-әрекетін қалыптастыру проблемасына байланысты теориялық көзқарастар.....	112
Свишникова Н.С., Касымжанова А.А. О гендерных аспектах проявления суицидального риска.....	115
Сатиева Ш.С., Кулмаханова Н. Эмоционалды интеллектінің даму ерекшеліктері.....	118
Сералиева А.М., Баймағамбетова З.М. Теоретические аспекты виктимности жертв преступлений.....	121
Сланбекова Г.К., Кабакова М.П. Специфика жизненного цикла казахской семьи (из опыта психотерапевтической практики).....	124
Таубаева Ш.Т., Жексембинова А.К. Педагогиканың психологиялық бағдарлары.....	127
Тоқсанбаева А.А. Эмоционалды-тұлғалық сипаттағы дамудың психологиялық ерекшеліктері..	130
Улунова А.Е. Развитие культуры профессионального общения у будущих государственных служащих на этапе допрофессиональной подготовки (из опыта работы).....	132
Уақпаева Ү.А. Тарихи сана мен өзін-өзі тану қоғам өміріндегі болашақтың дамуы (психология кафедрасының тарихы).....	135
Усенова А.М., Мұхамеди А.Б. Спорт мектебі оқушыларының ерік-жігер қасиеттерін дамыту психологиялық мәселе ретінде.....	138
Филатченкова Н.В. Изучение особенностей коммуникативных навыков у детей старшего дошкольного возраста.....	140
Ханания А.А. Психологические проблемы личности на стадии формирования идентичности...	142
Хотамова Г.Қ. Құлық түсінігіне байланысты әлеуметтік-психологиялық көзқарастар.....	144
Цой В.А., Тусубекова К.К., Алмазова О.Н. Оценка удовлетворенности профессией у начинающих психологов.....	146
Чистов В.В., Хадиметова М. Психологические основы психокоррекции девиантного поведения и нравственного развития личности	148

**СЕКЦИЯ 2. ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ
НРАВСТВЕННО-ДУХОВНОГО РАЗВИТИЯ ЛИЧНОСТИ
В КОНТЕКСТЕ НАЦИОНАЛЬНОЙ ИДЕИ «МӘҢГІЛІК ЕЛ»**

Аймағамбетова Қ.А., Амангелді С.Е. Мектеп жасына дейінгі бүлдіршіндерге қазақ тілін үйретудің тиімді жолдары (орыс тілді мектепке дейінгі мекемеде).....	152
Ауезханова Н.Е. Қазақ қоғамындағы ұлтаралық татулық.....	154
Бейсенова Ж.Ж., Жолдыбаева А. Рухани жаңғыру – ойымыздың жаңғыруы.....	155

- 7 Ванершот Г. Эмпатия, как совокупность микропроцессов. – В кн. Карл Роджерс и его последователи. Пер с англ. М., 2005
- 8 Холмогорова, А.Б. Культура, эмоции и психическое здоровье / А.Б. Холмогорова, Н.Г. Гаранян // Вопросы психологии. – 1999. – № 2 – С. 61-74.
- 9 Юсупов И.М. Психология взаимопонимания / И.М. Юсупов. – Казань: Татарское кн. Изд-во, 1999. –
- 10 Сопиков А.П. Механизм эмпатии/ А.П. Сопиков// Вопросы психологии познания людьми друг друга и самопознания. Краснодар: Изд. Кубанского гос. ун-та, 1997. - С. 89-95.
- 11 Джрнзаян Л.Н. Механизмы эмпатии в межличностных отношениях. Автореферат дис. канд. психол. наук/ Л.Н. Джрнзаян. Тбилиси, 1998. - 29 с.

Rizulla A.R., Kabakova M.P.
Republic of Kazakhstan, al-Farabi Kazakh National University

SOCIAL BONDING AS A WAY TO INCREASE PERSON'S SELF-ESTEEM

This paper aims to elaborate the understanding of self-esteem in the framework of social interactions. Self-esteem is one of the dependent variables of happiness. People with high level or another words healthy level of self-esteem are healthier, more productive in their activity (i.e., work or study), more sociable and finally happier than people with low self-esteem. The diverse body of research findings and theories explain the nature of the self-esteem maintenance, one of them, for instance, Bowlby's attachment theory emphasizes the importance of close and warm relationships between child and caregivers [1]. The quality of parents-child interaction is a huge predictor of self-esteem throughout the lifespan. People with secure attachment style have higher self-esteem than those who are insecure attached. Healthy self-esteem gives person positive assessment of self and others. Subsequently, they develop the sense of trusted other. Consequently, they have a positive working model of other and vice versa in case of low self-esteem.

Let us start from origins of self-esteem. We have several theories and models of self-esteem' nature. Affective Models of Self-Esteem, which states that self-esteem consists of two components: feeling of belonging and a sense of mastery. Feeling of belonging is rooted in social experiences. Belonging is the feeling that one is unconditionally loved and valued, not for any particular quality or reason but simply for who one is. Feelings of belonging do not occur at a conscious level. Develops as a result of parent-child interactions. As it develops early in childhood the main focus for this period of life span is parent-child interactions. Mastery involves the perception that one is having an impact on the world—not necessarily in any large scale sense, but in one's day-to-day life. Rather, mastery is the feeling we get when we are immersed in an activity or are striving to overcome some obstacle.

Affective models of self-esteem assume that feelings of belonging and mastery normally develop early in life. According to Erikson (model of psychosocial development), the first developmental task infants face is establishing feelings of trust with their caregivers [2]. These feelings of trust, which are thought to develop during the first year of life, correspond to the feelings of belonging we have said are integral to a sense of high self-esteem. Belonging and mastery feelings work reciprocally. Bowlby summarized that the attachment relationship serves a paradoxical function. By becoming securely attached, the child feels safe enough to leave the mother and explore the environment. In this sense, Bowlby believed that a feeling of belonging (i.e., a secure attachment) facilitates a sense of mastery (willingness to explore the environment). Securely attached children showing the highest self-esteem. Similar patterns have been found with adolescents and young adults.

Bowlby (1973) invokes the concept of an "internal working model" to explain why the early attachment relationship has an enduring effect [1]. Securely attached kids mature and develop positive cognitive representation or working model of the attachment relationship. These beliefs generalize to other people and situations and form the basis for the development of self-esteem.

Another model is cognitive model of self-esteem. They view self-esteem as a more or less conscious decision people make regarding their worth as a person. Cognitive models emphasize that how we evaluate ourselves in various domains determines our overall level of self-esteem. In comparison with low self-esteem people, high self-esteem people think they are better at a great many socially valued traits. High self-esteem people not only appraise themselves in more positive terms than do low self-esteem people, they also appear to be more sure of who they are. Campbell and her colleagues (Campbell & Lavallec, 1993) have claimed that high self-esteem people are more apt to possess clearly defined and temporally stable self-views than are low self-esteem people [3]. This assertion is based on evidence that low self-esteem people (1) show greater changes in their self-evaluations from one day to the next, (2) take longer to make decisions regarding their attributes, (3) report being less certain of where they stand on various attributes, and (4) display greater inconsistency in their self-evaluations